

Miskolc városa szakmai múltját idézi a Diósgyőri Főtéren a salaktál felállításával

The city of Miskolc was recalling its professional history by setting up the slag bolck in the centre of Diósgyőr

Anyanyelvünk a legcsodálatosabbak egyike a világon létező mintegy hasonló 200 kommunikációs eszköznek. Az idézendő közmondás így szól: „*Senki sem próféta a saját hazájában*”. A címben szereplő eseménysorozat minden eleme fényes cáfolata e népi bölcsesletnek. Igenis, megjelenhet olyan tárgy, olyan alkotótól, olyan szimbolikus helyen és olyan időben, amely megbonthatatlan zárt gondolkörtestet tesz meg. Mindez Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye székhelyén, Miskolcon tárgyiasult 2023. május 16-án egy esős napon.

Maga a tárgy, egy 17 tonna súlyú salaktál (salaküst) esti kivilágításban, amely a képen látható. Az előkészítő munkálatok a Youtube több felvételének megtekintésével híven követhetők^{1,2}.

Nem kell történésznek lenni és részleteiben ismerni a „*Tanulmányok Diósgyőr történetéhez*” könyvsorozatát ahhoz, hogy a város lakói helyén értékeljék a Würzburgból induló Fazola család (Fazola Henrik, Fazola Frigyes és Fazola Lénárd) szerepét Miskolc fejlődésében, történelmének formálódásában és Eger látnivalóinak alakulásában. Tény azonban az, hogy a család tagjai örök életű, máig is maradandó emléket véstek mindkét említett város történelmébe. Az alkotó, Kraitz Gusztáv már a születésének centenáriuma közelségéhez közeledik³ és 1956-ig a Diósgyőri Főtértől alig 200 m távolságban élt. Ezt követően Svédország lett otthona. Így nem véletlen, hogy New Yorkban és Budapesten is Raoul Wallenbergnek⁴ állít méltó emléket. Élettörténete számos forrás felhasználásával követhető. Ezek

Kraitz Gusztáv, szobrászművész

Miskolc város történelmi szimbóluma a Diósgyőri Főtéren.
Alkotója Kraitz Gusztáv, átadás időpontja: 2023. május 16.
(Harcsik Béla szívességéből)

egyik legújabb változata a helyi TV-ben adott interjúja⁵. Miskolcon nem csupán e műve látható, hanem az „élet”-et szimbolizáló, kínai technikával készült pirogránit anyagú „Almák”-kal is találkozhatunk a Szinva teraszon.

Ami a szimbólumot, az alkotóját és a felállításának helyét illeti, a szimbiózisuk tökéletes és egyértelmű. Hogy mindez Miskolc város napjának – az 1909. május 11-én városi rangra emelt település évfordulója – hetében⁶ valósult meg a város vezetőinek önzetlen támogatásával és részvételével⁷, ugyancsak a gondolat és kivitelezés szerves egységét tükrözi. Az eseményről a helyi írott sajtó, a TV részletesen beszámolt⁸ így azok megismétlésébe nem bocsátkozok. A rendezvény egyébként kiváló szónokai közül csupán egy kohász végzettségű szakember

¹ Salaküst a kohászatban – Kraitz Gusztáv megnézte a leendő diósgyőri emlékmű előkészületeit (videó) <https://www.youtube.com/watch?v=IY1oWv4Qio4> (Megtekintve: 2023.06.30.)

² MINap Online | miskolci hírforrás: Lerakták a kohász emlékmű alapkövét (videó) <https://www.facebook.com/minapmiskolc/videos/lerakt%C3%A1k-a-koh%C3%A1sz-eml%C3%A9km%C5%B1-alap%C3%B6v%C3%A9t/232378318096869/> (Megtekintve: 2023.06.30.)

³ Wikipédia: Kraitz Gusztáv élete: https://hu.wikipedia.org/wiki/Kraitz_Gusztáv (Megtekintve: 2023.06.30.)

⁴ Ingrid Carlenberg: Raoul Wallenberg története. Noran Libro, Budapest, 2020. 751 old.

⁵ MINap Online: Kilátó: Kraitz Gusztáv - Kohászati emlékmű Miskolcon (videó) <https://www.youtube.com/watch?v=mHUV2BauRkY> (Megtekintve: 2023.06.30.)

⁶ Miskolc város honlapja: Miskolci Hét: <https://www.miskolc.hu/miskolcihet> (Megtekintve: 2023.06.30.)

⁷ Észak-Kelet Átjáró Egyesület: Kohászati emlékmű 2023.05.16. (tárhely gyűjtemény az eseményről) https://drive.google.com/drive/folders/1nlexyirVvxuywc-COafZTWKfHcAVekx?fbclid=IwAR1okdREV-CYMSfesfC2D5X13_30tbRI8N6tMVuwSvFkahu3FFWb6zT8I (Megtekintve: 2023.06.30.)

⁸ MINap honlap: Átadták a kohászati emlékművét <https://minap.hu/cikk/atadtak-kohaszati-emlekmuvet?fbclid=IwAR3QWWhpuiZEeoKNJ3ygF6moX52EbBQqglns-reYYPuy9RPCp5zVxRZtI0XW4> (Megtekintve: 2023.06.30.)

Harcsik Béla kohómérnök méltatja a város új szimbólumának jelentőségét⁹ (Harcsik Béla szívésségéből)

nevét szeretném kiemelni. Harcsik Béla az Északkelet-Magyarország Ipartörténetének Ápolásáért Alapítvány kuratóriumának elnöke, aki egyben a Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum Kohászati Gyűjteményének⁹ vezetője kiemelte: „a kohászat emlékművének avatásakor nemcsak a kohászatra emlékezünk, hanem az egész diósgyőri vasgyárra, a gépgyárral együtt.”

Miskolc városa és lakossága az esti programot követően vehette birtokba új, a fejlődését meghatározó szimbólumát. A többnyire zuhogó esőben **Drótos Lászlóval** álltunk az elismerésre méltó létszámú csoportban – időnként még közös esernyő alatt is. Élettörténetének egyik meghatározó szála ugyancsak a kohászathoz kötődik¹⁰. Tisztelt Drótos úr, kedves Laci! Meggyőződéssel hiszem és valom, hogy ezt a cikket csakis a Te gondolataid, mondataid fejezhetik be a történeti hűséggel.

Mint minden sikeres művészi alkotás – úgy ez is –, az emberekben különböző érzéseket, emlékeket idéz elő, gondolatokat ébreszt. Így vagyok ezzel én is, aki e szakma robotosa lettem életem nagyobbik hányadában. Voltam én e nagyüzemnél vagonokból súlyos vasércet kiláptató gyerek, a szakmát tanuló és gyakorló fiatal munkás, majd mérnök, végül vezérigazgató

lettem, most pedig egyik őrzője, közzé tevője vagyok a tragikus lerombolás eseményei keserű emlékeinek. Számomra mindezeknek a történeteknek szimbóluma a „salak-üst”, amely egyben a történetek következményeire is, a jelenlegi helyzetünkre, saját sorsomra is bizonyos mértékben utal.

A múltból asszociálok, a több mint 200 éves volt nagyüzem viharos történetére, az itt dolgozó sok tízezer ember és családjuk nehéz sorsára, a veszélyes, kemény fizikai munkára, a bonyolult technikai és technológiai történetekre, az értelmetlen szakmai lépések és a sikeres megoldások eseményeire egyaránt.

Nagy öröm és boldogság számomra, hogy felállításra került ez az emlékmű. Lelkileg is összekapcsol bennem emlékképeket, fogalmakat, erősíti nemzeti, lokálpatrióta és szakmai kulturális identitásunkat. Köszönet érte az elképzelés ötletadóinak, a művészeknek, a közadakozásból megvalósítóknak.

Megalégedésem azonban akkor lenne igazán teljes, ha ez a létesítmény emlékeztetné az utódokat, mindazokra a tanulságokra, amelyeket az egykori Diósgyőri Vasgyár története, e szobor létrehozásának körülményei (a hosszú évtizedekig tartó előkészület, az állami anyagi támogatás elmaradása, a művész eredeti nagyvonalú tervének erős megcsonkítása stb.) maga után hagy.

A LEGUTOLSÓ HARCOS (részlet)

Valami forró, nyári éjszakán

Gyárfüst ölelt át lomha földszagot

S a legnagyobb lélek szökkent belém:

Az ucca és a föld fia vagyok.

(József Attila)

Nekem, a mondvacsinált tudósítónak már csupán egyetlen feladatom maradt. Köszönetet mondani Drótos Lászlónak soraiért és búcsúszóul József Attila azon sorait idézni, amelyek az új szimbólum zászlóin is láthatóak.

Tóth László

⁹ Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum: Kohászati Gyűjtemény, Miskolc, <https://kozlekedesimuzeum.hu/hu/tagintezmenyek?tid=5> (Megtekintve: 2023.06.30.)

¹⁰ Drótos László: Ifjan-Éretten-Öregen. Technika Alapítvány, Miskolc, 2014 <https://mek.oszk.hu/16400/16447/> (Megtekintve: 2023.06.30.)

A Japán Roncsolásmentes Vizsgálati Szövetség (Japanese Society for Non-Destructive Inspection, JSNDI) az idén ünnepelte alapításának 70. évfordulóját.

Az alkalomhoz méltó, nagyszabású ünnepségsorozatot rendeztek Tokióban, június 5-e és 7-e között, amelyre a Nemzetközi Roncsolásmentes Vizsgálati Akadémia elnökeként meghívást kaptam. Az ünnepségsorozat, amelyen a világ jelentős szövetségeinek képviselői voltak jelen, előadásokból, tudományos látogatásból, kulturális és szociális programokból állt. A képen az Akadémia ajándékának (egy Szász Endre grafikával ellátott hollóházi váza) átadása látható. Tőlem balra az emléklappal Prof. Ikuo Ihara, a JSNTI elnöke, jobbra a vázával Dr. Takamsa Ohara, a rendezvény szervezőbizottságának elnöke látható.

Prof. Trampus Péter

